

ORDFØRER/KONTAKT:

PIA OLSEN DYHR

Pia.Olsen.Dyhr@ft.dk

EN RETFÆRDIG VEJ UD AF KRISEN EFTER CORONA-EPIDEMIEN

Tre principper for genopretningen af Danmark:

1. Vi skal sikre, at det er de bredeste skuldre, der skal bære det tungeste læs. Efter finanskrisen udnyttede højrefløjens muligheden for at lade de udsatte og velfærden betale regningen. Denne gang er det ikke de udsatte og velfærden, der skal betale for krisen. Det må ikke ske igen.
2. Vi skal fortsat bekæmpe klimakrisen og leve op til vores grønne målsætninger. Der er ligeså meget brug for en klimahandlingsplan som før corona.
3. Vi skal fortsat investere mere i velfærd og styrke vores sociale sikkerhedsnet

Corona ændrer ikke på SF's politiske prioriteringer. Vi skal den grønne omstilling, vi skal styrke velfærdssamfundet, vi skal forbedre det sociale sikkerhedsnet og vi skal sikre en mere lige fordeling i samfundet.

Krisen ændrer heller ikke grundlæggende på mulighederne for at opfylde disse prioriteringer. Men den giver os nye udfordringer:

- > For det første er det afgørende vigtigt at holde gang i økonomien i de kommende år, så vi undgår en langvarig økonomisk krise med høj arbejdsløshed.
- > For det andet er der brug for at styrke sundhedsvæsenets kapacitet både på kort og langt sigt.
- > For det tredje er det vigtigt at finde fælles løsninger i Europa og sørge for at krisen ikke skiller landene fra hinanden, men derimod knytter landene sammen i en fælles håndtering af krisen.

**Corona ændrer ikke
på SF's politiske
prioriteringer**

Statsgælden vokser dag for dag under krisen, men det vil være helt forkert at bruge det som argument for stramninger af den økonomiske politik, der bare vil gøre krisen dybere. Heldigvis er udgangspunktet meget stærkt – staten havde op til krisen en (lille) formue og kan låne penge til negativ realrente. Det betyder, at dansk økonomi kan leve med et hop i statsgælden.

HVAD SKAL DER SKE NU?

I de kommende måneder forestiller vi os, at samfundet åbner op gradvist – en række restriktioner ophæves, men ikke alle, og mange borgere vil formentlig frivilligt begrænse deres fysiske kontakt også når restriktioner ophæves. Der skal i alle tilfælde testes meget mere, og det vil give muligheder for at gå tilbage til en inddæmningsstrategi, hvor syge og dem der muligvis er smittede isoleres i hjemmet mv.

Førsteprioriteten er, at sundhedsvæsenet får de bedst mulige betingelser for løse denne opgave.

Jo længere krisen varer, jo længere vil der være behov for de særlige sikkerhedsnet. Derfor er det vigtigt, at økonomien hurtigst muligt kommer i gang igen.

SF har været med til at sikre, at regioner og kommuner kan afholde coronarelaterede udgifter uden hensyn til udgiftslofter og servicerammer. Men der er også brug for at sikre, at de også har de penge, der skal til – i form af ekstra bloktilskud eller på anden vis. Der er også brug for at give coronarelateret forskning maksimal støtte.

Dernæst er det vigtigt at styrke det sociale sikkerhedsnet. De tidsmæssige begrænsninger, der er for arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, kontanthjælpens krav om 225 timers arbejde mv. skal forlænges svarende til påvirkningen fra krisen. De forskellige særlige sikkerhedsnet, der er spændt ud under virksomheder og deres ansatte, selvstændige, freelancere etc. skal forlænges så længe som der er brug for dem i de forskellige erhverv og brancher.

Jo længere krisen varer, jo længere vil der være behov for de særlige sikkerhedsnet. Derfor er det vigtigt, at økonomien hurtigst muligt kommer i gang igen, naturligvis under hensyntagen til det sundhedsmæssigt forsvarlige. Der er brug for en aktivitetsskabende (dvs ekspansiv) finanspolitik, herunder en kickstart af den grønne omstilling. SF vil konkret arbejde for:

- > At aftalte velfærdsforbedringer – som fx minimumsnormeringer og flere lærere i folkeskolen – fremrykkes i det omfang, der kan skaffes personale til opgaverne (og daginstitutioner, skoler mv. er åbne igen). Velfærdsloven skal gennemføres.
- > Bedre uddannelsesmuligheder for ledige. Retten til 6 ugers jobrettet uddannelse udvides til 32 uger og kravet om en 5 ugers ledighedsperiode, som i dag er en forudsætning for at kunne uddanne sig skal fjernes.
- > At det offentlige går i gang med at gennemføre vedligeholdelses- og anlægsopgaver, ikke mindst som led i den grønne omstilling, jfr. boks 1
- > At Landsbyggefonden får lov til at bruge

- flere penge til investeringer i den almene boligsektor, herunder energirenoveringer
- > At virksomhederne får støtte til omlægning fra kul og olie til el mv. – SF foreslår at afsætte ½ mia. kr. årligt
- > At udbygningen med vedvarende energi i form af fx solceller, landvind og biogas fremskyndes ved at de planlagte udbud fremskyndes mest muligt
- > At der sættes gang i udskiftningen af olie- og gasfyr mv. til varmepumper gennem billigere grønne lån, udvidet leasingmodel og mulighed for at fjernvarmeselskaber kan stå for finansieringen selvom der er tale om individuel opvarmning
- > At der laves en ambitiøs plan for hurtig udrulning af ladestandere til elbiler – det kan og bør gå hurtigere end planlagt.

- > At den foreliggende aftale om klimasikring, hvor spildevandselskaberne kan finansiere flere projekter 100% – fremfor i dag 75% – gennemføres straks
- > At etableringen af Danmarks Grønne Fremtidsfond bliver fremskyndet, så disse midler allerede nu kommer ud at arbejde i den grønne sektor

Samtidig skal vi afsætte ekstra bistandsmidler til at hjælpe fattige lande med at håndtere corona-krisen. Vi har allerede lavet en aftale, der giver 650 millioner til forebyggelse af en potentiel corona-katastrofe i Afrika, men det var kun første skridt.

GANG I OFFENTLIGE ARBEJDER

Det offentlige har i en række år været underlagt anlægsrammer og investeringsbegrænsninger. Det er blandt andet sket med henvisning til risikoen for overophedning af bygge- anlægssektoren. Nu er situationen en anden – vi må forvente, at der vil være ledig kapacitet i sektoren i hvert fald i de næste par år.

Der er brug for at sætte opgaver i gang – også af hensyn til håndværksvirksomheder mv., deres ansatte og underleverandører. Anlægsloftet er ophævet, mange kommuner har penge til at investere og andre skal have tilført penge, herunder lånemuligheder.

Kommuner og regioner vil have forskellige behov, men SF vil især pege på:

Generel vedligeholdelse og klimatilpasning af offentlige bygninger, parker og anlæg samt plantning af træer mv.

Energirenoveringer med nyt tag, vinduer, varmesystem etc. hvor især kommunale bygninger som skoler og daginstitutioner ofte er i meget dårlig energistand. Kommunerne må til gengæld for

ophævelsen af anlægsloftet påtage sig en energispareforpligtelse. Samtidig er der mange steder brug for at forbedre indeklimaet, hvilket også kan bidrage til bedre trivsel og at eleverne får mere ud af undervisningen.

Mulighed for solceller på offentlige tage på afpassede økonomiske vilkår uden bureaukratiske krav om selskabsdannelse¹.

Anlæg af cykelstier og –ruter, cykelparkering mv.

Hurtigst muligt i gang med oprensning af de store jordforureninger

Jernbanen – mindre vedligeholdelsesarbejder, forbedring af stationer, herunder skifteforhold søges fremrykket. Store projekter vil formentlig kun i begrænset omfang kunne fremrykkes – med den nye bane over Vestfyn som en vigtig undtagelse: Den bør kunne sættes i gang i 2021 og ikke som regeringen har planlagt først i 2023.

For en række projekter kan udbudsreglerne være en forsinkende faktor. Der er brug for at se på om der kan dispenseres fra reglerne og/eller om tidsfristerne kan forkortes.

NÅR DANMARK KOMMER TILBAGE PÅ SPORET

Om nogle år – måske 2, 3 eller 5 – vil Danmark være tilbage på sporet om alt går godt: Pandemien er overstået og økonomien er kommet i gang igen som følge af den aktivitetskabende finanspolitik – her er vi i høj grad afhængige af, at også andre lande følger anbefalinger fra mange økonomer mv. om netop en aktiv finanspolitik.

Der er dem, der hævder, at Danmark vil stå meget dårligere end før krisen, og at der derfor ikke bliver råd til velfærdsforbedringer. Det opfatter vi som en ideologisk melding, som det er svært at tro på:

- > Danmarks produktionskapacitet vil være stort set den samme: Kapitalapparatet vil være intakt og endda delvis fornyet og forbedret som følge af kickstarten på den grønne omstilling. Arbejdsstyrken vil – forudsat at vi undgår dødsfald i den rigtig store skala – næsten være som forventet før nogen havde hørt om virussen.

Der skal afsættes de nødvendige penge til sundhedsvæsenet så vi er langt bedre forberedte på fremtidige epidemier.

- > Derfor vil der også fortsat være et betydeligt råderum i dansk økonomi. I oktober 2019 forventede Finansministeriet et råderum på hele 28 mia. kr., hvoraf demografien ville lægge beslag på kun lidt over halvdelen. Det svarer i sig selv til, at der med uændret skattepolitik var råd til at ansætte 60-70.000 ekstra pædagogisk personale, lærere, hjemmehjælper, plejepersonale og ikke mindst sundhedspersonale. En velfærdsslov skal sikre, at der afsættes penge i takt med den demografiske udvikling, men det er langt fra nok – der er også brug for penge til velfærdsforbedringer.

Det er derimod rigtigt, at der vil være to ting, der har ændret sig: Statsgælden vil være vokset. Men det har vi råd til! fordi vores økonomiske udgangspunkt er så stærkt og især fordi renten på statsgælden er negativ. Vi har råd til stille og roligt at afvikle gælden over tid². Og der vil være brug for – endnu – flere ressourcer til sundhedsvæsenet:

- > Der skal afsættes de nødvendige penge til sundhedsvæsenet så vi er langt bedre forberedte på fremtidige epidemier. Noget drejer sig om opbygning af lagre af værnebidtler og investeringer i intensivpladser, respirationer etc. – som primært vil være engangsudgifter – men der er også brug for sikring af kapacitet i form af personale mv. som er en varig udgift. Der er brug for at sikre, at Danmark fremover vil have adgang til nødvendige vacciner og medicin, herunder skal der tages stilling til hvilke lægemidler der skal kunne produceres i Danmark. Og så skal Danmark bidrage til forskningen på området – her foreslår SF at prioritere den offentlige forskning fremfor at give særlige forskningsfradrag uden betingelser til medicinalindustrien, men gerne med inddragelse af industrien.

Danmark har en god tradition med at lave mellem-lange økonomiske fremskrivninger, der giver politikerne mulighed for at sikre sunde offentlige finanser i et flerårigt perspektiv. Det er en vigtig grund til, at vi har et stærkt økonomisk udgangspunkt for at komme igennem krisen. SF mener, at der stadig er brug for disse fremskrivninger for at gøre status over Danmarks økonomiske situation, og hvor stort det økonomiske råderum er på længere sigt.

Det vil så vise sig, om vores vurdering af, at det meste af det økonomiske råderum vil være intakt, holder stik. Hvis det ikke er tilfældet mener SF, at svaret er at øge skatterne udover det som SF allerede har foreslået tidligere. Det skal også ses i lyset af, at V og VLAK-regeringerne gennemførte skattelettelser, der i år vil koste ca. 17 mia. kr. på velfærden.

SF har forslag om:

- > En balanceskat på banker mv.
- > En formueskat på nettoformuer over 5 mio. kr.
- > Omlægning af arveafgiften, så der betales mere for arv over 3 mio. kr.
- > Rente- og aktieindkomster skal indkomstbeskattes som arbejdsindkomst
- > Stramninger i den måde man opgør selskabsindkomst på så forskellige skattefiduser lukkes
- > Bedre kontrol, herunder internationalt samarbejde mod skattely og nulbeskatning
- > Det er vigtigt for SF, at skattetiltagene også sikrer, at den stigende ulighedskurve knækkes. De bredeste skuldre skal bære en større af vores fælles udgifter til velfærd.

MÅLENE ER DE SAMME

- > Vi skal fortsat bekæmpe klimaforandringer og leve op til vores grønne målsætninger.
- > Vi skal fortsat investere mere i velfærd og styrke vores sociale sikkerhedsnet.
- > Vi skal fortsat sikre, at folks trivsel bliver bedre efter en ensom tid – mere plads til fællesskab. Det er helt afgørende, at vi får lavet den 10-årige handleplan for psykiatrien og indført en ro-på-reform for det danske samfund.

Det betyder også, at forståelsespapiret mellem S, R, SF og EL skal stå ved magt, men udvides med tiltag på sundheds- og skatteområdet, jfr. ovenfor. Finanslovsaftalen skal også føres ud i livet. Og SF vil mere end det.

Det betyder også, at forståelsespapiret mellem S, R, SF og EL skal stå ved magt, men udvides med tiltag på sundheds- og skatteområdet

EKSEMPLER PÅ TILTAG, SOM SKAL GENNEMFØRES:

Loven om minimumsnormeringer skal laves færdig

En ambitiøs klimaplan, der lever op til klimalovens mål

Gennemførelse af togfonden med timeplan og andre forbedringer af den kollektive transport

Oprensning af de store jordforureninger - generationsforureningerne

En biodiversitetslov

En udligningsreform – der især hjælper de fattigste kommuner

Et statsligt realkreditinstitut, som sikrer lånemuligheder i udkantsområder

Sundhedsvæsnet skal styrkes – herunder både epidemiberedskab og indsatsen for borgere med psykiske problemer.

Børnefattigdom skal afskaffes – ingen fattigdomsydelser i det nye ydelsessystem

En genopretningsplan for uddannelsesområdet og sikkerhed for de mange lærlinge, der risikerer at miste deres praktikplads eller lærlingeplads.

Flere lærere i folkeskolen

Mere personale i ældreplejen

EUROPA GENNEM KRISEN

Corona-krisen rammer ikke kun hårdt i Danmark. Flere EU-lande er ekstremt hårdt ramt, og der er i den grad brug for europæisk solidaritet. SF har to overordnede prioriteter for EU's rolle i corona-krisen:

- > Retfærdig genopretning i hele Europa
- > Den grønne omstilling må ikke gå i stå

For at Europa kommer styrket igennem Corona-krisen er det afgørende, at forhandlingerne om EU's næste flerårige budget (MFF) færdiggøres på trods af krisen. Den økonomiske nedgang i Europa må ikke resultere i et mindre budget, hvor investeringer i klima, infrastruktur og forskning nedprioriteres.

Det nuværende Corona Response Initiative bør gøres permanent, så det kan aktiveres i tilfælde af en ny bølge af virus, og de lande, der er ekstra hårdt ramt af krisen skal vide sig sikre på, at det europæiske fællesskab står bag dem.

En økonomisk krise i Europa må ikke gå ud over velfærden. Stabilitets- og vækstpagten er allerede blevet midlertidigt suspenderet. Det er positivt, og dette bør føre til en større revision af pagten,

der udmøntes i den danske budgetlov, og tillade, at de enkelte lande kan investere i samfundet. En økonomisk krise i Europa må samtidig ikke sætte klimaambitionerne i stå. Ligesom i Danmark, er der i Europa gode muligheder for at modarbejde en mulig økonomisk krise ved at gennemføre en lang række grønne tiltag.

Derfor vil SF og den Grønne Gruppe arbejde for, at den Europæiske Grønne Pagt ikke svækkes, men derimod styrkes, og dermed både sikrer genopretningen af Europas økonomi og adresserer klima- og biodiversitetskrisen.

I tråd med dette, skal økonomiske midler fra EU, der bruges til genopretning efter Covid19 også bidrage til den grønne omstilling.

NOTER

- 1 I dag ville sådanne tage være fri for elafgift. Det er et meget stort tilskud og en dyr måde at lave grøn omstilling på. SF foreslår, at der skal betales afgift, men at kommunerne til gengæld får et tilskud på fx 15 øre pr. produceret kWh.
- 2 Afdrag på og tilbagebetaling af gæld er en formuepost, der ikke indgår i det offentlige underskud, så afvikling af gæld giver ikke konflikt med målsætninger vedrørende disse underskud. Renterne på gæld indgår dog.